

Заяц К.С., Міцура О.О.
Сумський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АРТ-РИНКУ

Художній витвір – це втілення таланту і творчих здібностей митця, уречевлення художніх ідей та образів в унікальну виразну форму. Будь-який витвір мистецтва є неповторним. Унікальність витвору мистецтва обумовлює не тільки його духовну цінність, але й матеріальну. Усвідомлення цього факту стало підставою для появи арт-ринку. Таким чином, саме арт-ринок виробив систему дбайливого ставлення до витворів мистецтва тим, що визначив їх цінність.

У загальному вигляді арт-ринок є системою товарного обігу витворів мистецтва. Як і будь-який інший, ринок мистецтва має свої *особливості*:

- товаром є витвір мистецтва, естетична інформація та художній сервіс, нематеріальна цінність яких перевищує матеріальну;
- оцінка витворів мистецтва в силу їх унікальності – досить складний процес, який потребує залучення кваліфікованих кадрів (мистецтвознавців, арт-консультантів, арт-дилерів тощо);
- продаж товарів на арт-ринку здійснюється через специфічні канали – в основному це арт-дилери та аукціонні продажі;
- просування здійснюється за допомогою арт-дилерів, галерей, через участь у виставках, ярмарках, бієнале тощо;
- інтегрована природа, яка виникає на перетині духовно-мистецької (нематеріальної, прагматично незацікавленої) і матеріальної (економічно і прагматично значимої) сфер суспільного життя.

Отже, арт-ринок – це складне і багатогранне соціокультурне явище, яке має суттєвий вплив на художнє та культурне життя суспільства. Оскільки витвір мистецтва може виступати об'єктом купівлі-продажу, брати участь у товарообміні, має попит і може конкурувати з іншими витворами, то можна говорити і про ринок витворів мистецтва. Просування митців на арт-ринку є необхідним елементом художнього життя суспільства.

Сучасний арт-ринок – явище поліфункціональне, яке являє собою оборот художніх цінностей на світовому та національному рівнях. Якщо акцентувати його художню сторону, то на перше місце виходить естетична цінність витвору мистецтва, якщо ж економічну – його ринкова вартість. Тож арт-ринок у *широкому значенні* виступає регулятором взаємовідносин між митцем та публікою, виконуючи ряд функцій [1]:

- інформаційну;
- посередницьку;
- ціноутворюючу;
- стимулюючу;
- регулюючу;
- соціокультурну.

Світовий арт-ринок почав помітно зростати з 2003 р., а в 2006-2008 рр. різко збільшилися обсяги продажів та середні ціни. Якщо у 2002 р. загальний оборот світового арт-ринку складав 26,7 млрд євро, то восени 2008 р. – вже 50 млрд євро.

У світі налічується близько 5 тис. аукціонних будинків різного рівня, серед яких домінують Sotheby's і Christie's. Їх частка за вартістю в сумі складає 27% усіх аукціонних продажів у світі і 46% їх загальної кількості.

На даний момент весь обсяг продажів на арт-ринку розділений між двома великими секторами: аукціонами (45%) та арт-дилерами (55%). На світовому ринку працює понад 70 тис. арт-дилерів, що активно співпрацюють з аукціонними будинками [3].

Однією з головних особливостей арт-ринку є його слабкий взаємозв'язок з фондовим та іншими ринками інвестицій. Арт-ринок менш чутливий до політичних подій: вкладення у витвори мистецтва в періоди воєн та інших екстремальних ситуацій є винятково стійкими.

В Україні існує цілий ряд факторів, які стримують процес інвестування в арт-об'єкти. По-перше, дуже мало кваліфікованих експертів з оцінки витворів мистецтва на базі світових правил і стандартів, а по-друге, як наслідок першого, якщо немає якісної оцінки, то немає і страховки. Інвестувати в образотворче мистецтво без страховки можуть дозволити собі тільки великі поціновувачі прекрасного, які роблять це не стільки для примноження капіталу, скільки для задоволення, статусу, репутації, підкреслення свого стилю та життєвих пріоритетів.

1. Арт-рынок: теория [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://artandyou.ru/category/art/post/art_ryinok_teoriya#.

2. Арт-рынок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lomonosov-fund.ru/enc/ru/encyclopedia:01217:article>.

3. Инвестиции в искусство: сложности украинского арт-рынка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intercredit.com.ua/42/article6409>.

Заяц, К. С. Особливості функціонування арт-ринку [Текст] / К. С. Заяц, О. О. Міцура // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-28 вересня 2013 р. / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. - Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2013. - С. 90-91.